

Götene kommun

Energi- och klimatplan 2012-2016

Upprättad: 2011-04-26

Antagen av: Kommunfullmäktige
Datum för antagande: 2013-02-25, § 8

Kontaktperson: Mikael Lundgren

Energi- och Klimatplan 2012-2016

Bakgrund

Enligt lagen om kommunal energiplanering ska varje kommun ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi. Denna planering ska främja hushållningen med energi och verka för en säker och hållbar energitillförsel. Sedan denna lag antogs har energi- och klimatfrågorna bara ökat ytterligare i angelägenhet. Det råder nu stor enighet om att kraftfulla åtgärder behöver vidtas för att bromsa den hastiga globala uppvärmning som alltjämt fortsätter och som människans användning av fossila bränslen till stor del bedöms ligga bakom. Målsättningar för att minska de globala utsläppen av växthusgaser finns på internationell, nationell och regional nivå. För att ha en chans att nå dessa högt ställda mål behöver också det lokala samhället engageras och lokala mål formuleras och åtgärder genomföras.

Götene kommun har engagerat sig i energi- och klimatfrågorna exempelvis genom att ta fram olika planer som berör området, arbetat med olika åtgärder i den egna verksamheten och även medverkat till åtgärder tillsammans med andra. Götene gick också tidigt med i nätverket Klimatkommunerna . Dessutom finns inom kommunen flera större och mindre aktörer som ligger långt framme inom sina egen verksamhet och energifrågor kopplade dit. Här kan nämnas en långt gången utbyggnad av vindkraft samt flera olika biogassatsningar.

Tidigare och befintligt planeringsmaterial

Den tidigare Energi- och Klimatplanen gällde för åren 2003-2010 och därefter finns en Plan för Fossilbränslefri kommunal verksamhet som gäller 2010-2012 och som delvis ersätter den förra. Dessutom har en Strategi för energieffektivisering antagits för åren 2010-2014 som bygger på det statliga stödet för kommuner och landsting att i sin egen verksamhet arbeta med att effektivisera sin energianvändning och minska dess miljöbelastning. Årligen tas också en verksamhetsplan för kommunens utåtriktade energi- och klimatrådgivning.

I kommunens översiktsplan, Framtidsplanen, och den fördjupade delen till denna som är kommunens Vindkraftsplan, finns ytterligare delar som berör energi- och klimatfrågorna. Förutom dessa nämnda plandokument finns också några konsultrapporter som berör kommunens förutsättningar för att öka andelen förnyelsebar energi i systemet och idéer för hur det skulle kunna förverkligas. Tillsammans har dessa planer och rapporter funnits med i arbetet med denna plan.

Uppdraget och utförandet

För att hantera energi- och klimatfrågor som går utanför den egna kommunala organisationen och som uppfyller lagens krav på en energiplan, beslutades att förnya kommunens Energi- och Klimatplan. Dess viktigaste syfte blir att fånga upp de kort- och långsiktiga målen utöver vad som ges för den egna organisationen i kommunens strategi för energieffektivisering. Fokus föreslås ligga på delar där kommunen har rådighet eller på annat sätt aktivt kan påverka utvecklingen.

Samhällsbyggnadsberedningen har haft uppdraget att ta fram detta planförslag och en arbetsgrupp bestående av tre av beredningens ledamöter och en tjänsteman har tillsatts. Arbetsgruppen har haft ett antal sammanträden och vid ett tillfälle har även representanter för det kommunala bolaget Götene Vatten och Värme samt kommunens största elnätsägare Götene Elförening deltagit.

Planen har varit uppe till dialog i kommunfullmäktige 2012-06-18. Synpunkter därifrån har funnits med vid utformningen av det föreliggande förslaget.

Arbetsgruppens utgångspunkter i korthet

Ett viktigt syfte med Energi- och Klimatplanen är att ge uttryck för kommunens ambitioner, både på kort och längre sikt vad gäller energi- och klimatområdet i den geografiska kommunen. Här har de nationella och regionala målen utgjort bakgrund och i vissa fall överträffats. En målsättning i arbetet med planen har varit att skriva en kortfattad och förhoppningsvis användbar plan, med tyngdpunkt på mål och åtgärder snarare än omfattande bakgrundsbeskrivningar. Fokus ligger på områden där kommunen har möjligheter att aktivt påverka utvecklingen. För den egna kommunala organisationen finns många mål och åtgärder redan framtaget och beslutat genom den antagna strategin för energieffektivisering. För att undvika dubbelarbete hänvisas därför delvis till denna. Dubbla måldokument undviks också för exempelvis vindkraft, genom att istället i så fall påvisa behov av revidering för sådana befintliga planer.

Skall arbetet med planens mål och åtgärder bli framgångsrikt behövs framöver en tydlig ansvarsfördelning och nödvändiga resurser för detta arbete. Detta blir viktiga frågor att hantera om/när planen antas.

Arbetsgruppen har vidare antagit att planen bör revideras en gång under varje mandatperiod.

Energianvändning och utsläpp av växthusgaser i Götene kommun

Statistik över energianvändning samt utsläpp av växthusgaser tas fram på nationell nivå och bryts sedan ner till regional och kommunal nivå. Någon samlad, egen kommunal insamling av energi- och utsläppsdata genomförs inte. När den nationella statistiken bryts ner till lokal nivå blir kvalitén på statistiken delvis lidande. Detta bland annat därför att sekretess inträder när det blir för få och dominerande enheter som utgör dataunderlaget och då redovisas inte längre dessa enheter (markeras med "x" i tabellen ovan).

Energianvändning i Götene kommun mätt i MWh per sektor och energislag 2009 enligt SCB

	El	Fjärrvärme	Flytande icke förnybar	Fast icke förnybar	Fast förnybar	SUMMA
Jordbruk	14 140	0	14 250	0	0	28 390
Industri	155 944	3 814	54 181	x	x	317 303
Transport	x	0	114 517	0	0	x
Offentlig förvaltning	10 893	6 355	282	0	0	17 530
Övriga tjänster	19 503	2 005	4 224	0	0	25 732
Hushåll	58 071	24 394	988	0	37 091	120 544
SUMMA	x	36 568	188 443	x	x	x

Växthusgasutsläpp i Götene kommun per sektor 2009 enligt SCB

Sektor	Växthusgasutsläpp 2009, koldioxidekvivalenter (ton)
Energiförsörjning	22 799
Jordbruk	46 948
Industri	10 208
Transport (inkl arbetsmaskiner)	46 211
Övrigt	1 669
SUMMA	127 833

Nationella och regionala energi- och klimatmål

I Sverige hanteras målsättningarna kring klimatet bland annat i ett särskilt miljö kvalitetsmål för "Begränsad klimatpåverkan", samt i den samlade nationella politiken för Energi och Klimat. Här kan utläsas att Sverige aktivt ska verka för att *tvågradersmålet* globalt sett kan nås och att halten av koldioxidekvivalenter i atmosfären stabiliseras på högst 400 ppm (Tvågradersmålet betyder att en ökning av medeltemperaturen med max två grader har antagits som ett politiskt mål för EU och Sverige. Det är det värde som man politiskt menar konkretiserar Klimatkonventionens mål om att förhindra en "farlig klimatförändring"). Utan nya långtgående internationella överenskommelser kring växthusgasutsläpp efter Kyotoprotokollet bedömer regeringen att dessa globala mål blir mycket svåra att nå.

Till år 2020 finns ett mål om att minska utsläppen från de sektorer som inte omfattas av EU:s system med utsläppshandel, med 40 % från 1990. Detta delmål bedöms vara möjligt att nå, men vissa svårigheter med att jämföra data mellan åren finns. Till 2020 är också målet att energieffektiviteten ska öka med 20 % jämfört med 2008. Detta ska mätas som mängden använd energi per BNP. I transportsektorn är målet till 2020 att minst 10 % av energin ska vara förnybar. Till 2030 är målet att vi ska ha en fordonsflotta oberoende av fossila drivmedel. Till 2050 är visionen att Sverige ska vara utan nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären.

Klimatmålen i länet knyter starkt an till de nationella målen. Utsläppen från den icke-handlande sektorn bedöms bli svåra att nå till 2020 då minskningen hittills gått relativt sakta. Mål om att andel förnybar energi 2020 ska uppgå till minst 50 % bedöms möjligt att nå. Liksom att energin inom transportsektorn ska vara minst 10 % förnybar till 2020. Mål om 20 % effektivare energianvändning till 2020 jämfört med 2008 bedöms vara möjligt att nå, men är starkt konjunkturberoende.

Lokala mål

De lokala målsättningarna indelas i fem olika fokusområden som presenteras på kommande sidor. Dessa fokusområden omfattar såväl kommunens egen verksamhet som målsättningar för hela den geografiska kommunen. För den egna verksamheten inklusive bolagen har kommunfullmäktige under 2011 antagit en Strategi för Energieffektivisering. I den preciseras redan ett antal mål för kommunens egna byggnader, transporter samt övriga energirelaterade frågor.

MÅL BYGGNADER	2009	2014	2020
Minskad elanvändning totalt och per m ²	7000 MWh totalt 73 kWh / m ²	- 10 %	- 20 %
Minskad värmeanvändning totalt och per m ²	11 500 MWh tot 120 kWh / m ²	- 10 %	- 20 %
Ökad mängd installerad solenergi	Ingen anläggning	1 anläggning	2 anläggningar
MÅL TRANSPORTER	2009	2014	2020
Ökad andel miljöfordon	68 %	80 %	100 %
Minskat antal fordon	47 st	- 7 %	- 15 %
Minskad drivmedelsförbrukning	584 m ³	- 10 %	- 20 %
Ökad andel fossilfritt drivmedel	36 %	50 %	70 %
Utbildning av personal i sparsam körning	0	100 utbildade	200 utbildade
Fler resfria distansmöten	?	50 st / år	100 st / år
Minska antalet mil med egna fordon	32 000 mil	- 5 %	- 10 %
	2009	2014	2020

MÅL ÖVRIGT			
Utökad egen förnyelsebar elproduktion	799 MWh (Biogasturbin)	Utred	
Minskad elanvändning i gatubelysningen	1175 MWh	- 30 %	- 50 %

Fokusområde övergripande Verksamhetsmål

1. Götene kommun ska på kommunal nivå bidra till att de nationella målsättningarna för energi- och klimatområdet kan nås eller överträffas.
2. Kommunen ska bedriva ett aktivt arbete för att effektivisera energianvändningen och minska de klimatpåverkande utsläppen i sin egen verksamhet. Detta arbete sker i enlighet med strategin för energieffektivisering. För exempel, se tabell.
3. Kommunen ska aktivt medverka till att andra aktörer i samhället kan göra detsamma genom att använda sina roller som exempelvis informatör, beställare, myndighet, samarbetspart, arbetsgivare osv.
4. Andelen förnyelsebar energi i det lokala energisystemet ska kontinuerligt öka.
5. Graden av självförsörjning i den geografiska kommunens energianvändning ska kontinuerligt öka. Med självförsörjning avses här att den mängd energi som används inom kommunens gränser ska i ökande utsträckning motsvaras av en lika stor mängd energi som produceras inom samma område. Detta blir i praktiken bara en nettoeffekt, eftersom energi både importeras till området och exporteras ut ur området. På en större geografisk skala behöver dock energianvändning och energiproduktion till slut balansera varandra, och då det kostar energi att transportera energi så är ”närproducerat” positivt även inom detta område. En större lokal energiproduktion bidrar också till att minska sårbarheten och beroendet av yttre omständigheter.

Fokusområde byggnader

Verksamhetsmål

1. Genomför effektiviseringar och övriga åtgärder i kommunens eget byggnadsbestånd enligt kommunens strategi för energieffektivisering. För exempel, se tabell.
2. Fortsätt genomför en aktiv energi- och klimatrådgivning gentemot enskilda, företag och föreningar för att på så vis bidra till att de kan effektivisera sin energianvändning och minska dess miljöpåverkan. Årsvis planering av rådgivningsaktiviteter sker genom separat verksamhetsplan.
3. Uppmuntra till utökad användning av solenergi i fastighetsbeståndet genom att ta bort avgift för bygglovshandläggning av solenergianläggningar och öka målet gällande solenergianläggningar från 2 till 8 stycken fram till år 2020.
4. Se tillsammans med nätägare över möjligheterna för små producenter av el, så kallade mikroproducenter, att på rimliga villkor kunna ansluta produktionsenheter till nätet och få nettomätning av el.
5. Verka för att få till stånd ett demonstrationsområde med energieffektiva småhus i kommunen. Gärna inom en verksamhet för uthyrning, exempelvis hotell/stugby där många personer kommer i kontakt med byggnaderna. Gör detta med kopplingar till besöksnäring, biosfärområdet och till de lokala husbyggarföretagen kan grunden finnas för ett intressant projekt.

Fokusområde transporter

Verksamhetsmål

1. Genomför effektiviseringar och övriga åtgärder i kommunens egna transporter enligt kommunens strategi för energieffektivisering. För exempel, se tabell.
2. Fortsätt genomför en aktiv energi- och klimatrådgivning gentemot enskilda, företag och föreningar för att på så vis bidra till att de kan effektivisera sina transporter och minska miljöpåverkan från dessa. Årsvis planering av rådgivningsaktiviteter sker genom separat verksamhetsplan.
3. Verka för att tankstation för biogas etableras i kommunen senast 2014.
4. Genomför senast 2014 en kartläggning av möjliga åtgärder för att förbättra förutsättningar för cykel som ett alternativ till motorburna transporter inom kommunen. Kartläggningen bör omfatta såväl infrastruktur såsom cykelvägar, säkerhetshöjande åtgärder, parkeringsmöjligheter mm samt påvisa ev. behov av informationsinsatser.
5. Inför senast 2014 mer specifika energi- och miljökrav på inköpta transporter och transporttjänster till den kommunala verksamheten. Beroende på typ av transport kan det vara krav på fordon och bränslen som används, utbildning i sparsam körning av förare, osv. Påverka Västtrafiks upphandling av bränsletyp i den kollektivtrafik som har sin utgångspunkt i Götene så att den till så stor del som möjligt drivs med biogas.
6. Kommunens utbyggnad av IT-infrastruktur bör påskyndas, bland annat för att förbättra möjligheterna för fler att arbeta hemifrån och genomföra fler digitala möten och därmed minska behovet av arbetsresor. Kartlägg nuvarande hinder för fortsatt utbyggnad och presentera förslag till åtgärder.
7. Verka för att förbättra förutsättningarna för samåkning genom att inventera och markera ”pendelparkeringar” samt med ny teknik underlätta kontaktvägar mellan möjliga samåkare.

8. Verka för förbättrade förutsättningar för att med kollektivtrafik nå strategiska knutpunkter/centra såsom Skövde och Göteborg och Stockholm. Kinnekullebanan ska ses som en viktig kommunikationslänk för Götene kommun.

Fokusområde elproduktion

Verksamhetsmål

1. Gör en översyn över kommunens fördjupade översiktsplan för vindkraft. Syftet med översynen vore att aktualisera och vid behov revidera bedömningen om lämpliga områden och andra lokala ställningstaganden inför en fortsatt utbyggnad.
2. Förutsättningarna att utöka kraftvärmeproduktion, såväl små- som storskaligt, i kommunen utreds särskilt senast 2014.
3. Förutsättningarna för att bättre utnyttja spillvärme i kommunen utreds särskilt senast 2014.
4. Kommunen skall i samarbete med sina bolag arbeta för att den kommunala verksamheten ska bli självförsörjande på elenergi. Se tabell.
5. Kommunen bör där så är möjligt medverka i lokala satsningar som görs för att utnyttja befintliga substrat till biogasproduktion. Detta rör särskilt lantbruket samt livsmedelsindustrin. Götene Vatten och Värme har här en viktig roll som kommunens energibolag och som egen biogasproducent vid reningsverket och är aktiva på området.
6. Kommunen ska utreda förutsättningarna för att göra biogas av källsorterat avfall.

Fokusområde leveranstrygghet för el och värme

Verksamhetsmål

1. En generell översyn av kommunens beredskap för avbrott i leveranser av el, värme och bränsle för transporter genomförs senast 2014.
2. I elnätägarnas regi genomförs fortlöpande ett arbete för att ytterligare förbättra det lokala nätet och därmed leveranstryggheten för el.
3. Kommunen deltar fortsatt aktivt i arbetet med StyrEl som syftar till att de samhällsviktiga funktionerna ska skyddas så långt möjligt vid längre avbrott i elleveranserna.
4. Informationsinsatser genomförs senast 2014 för att upplysa husägare om hur man kan förbereda sig för att minimera skadeverkningarna av långa avbrott i energileveranserna.